

2.ÜNİTE

KÜLTÜR VE MİRAS

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

2.BEYLİKLER DÖNEMİ

Moğollar **Kösedağ Savaşında** Anadolu Selçuklu Devletinin **yenilgiye** uğrattınca Anadolu'da **otorite boşluğu** meydana geldi. Bu olay sonucunda Anadolu'nun çeşitli bölgelerine yerleştirilen **Türkmen boylarının bağımsızlıklarını ilan etti**. Bu durum Anadolu **siyasi birliği bozulduğunu** gösterir.

- Karamanoğulları
- Osmanoğulları
- Karesioğulları
- Eretna Devleti
- Hamitoğulları
- Tekeoğulları
- Candaroğulları
- Aydınoğulları
- Germiyanogulları
- Kadı Burhaneddin Devleti
- Canikliler
- Saruhanoğulları
- Menteşeoğulları
- Ahiler
- Ramazanoğulları ve
- Dulkadiroğullarıdır.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

OSMANOĞULLARI BEYLİĞİ

Kısa sürede cihan devleti olacak olan Osmanoğulları beyliği Oğuzların **Kayı boyuna mensuptur**. Kayı boyu Malazgirt savaşından sonra **Ertuğrul Gazi** öncülüğünde Anadolu'ya giriş yaptı. Kayıları Anadolu Selçuklu sultanı **1. Alâeddin Keykubat** önce Ankara **Karacadağ'a** ardından **Söğüt ve Domaniç'i** yerleştirdi.

Ertuğrul Gazi'den sonra yerine geçen oğlu **Osman Bey**, Türkiye Selçuklu Devleti'nin zayıflaması üzerine 1299 yılında bağımsızlığını ilan etti.

Söğüt ve Çevresinin Osmanlı Beyliği'ne Sağladığı Avantajlar.

Ekonomik Avantajları

Bölge Bizans'ın önemli şehirlerine komşu ve önemli ticaret yolları üzerindedir. Bundan dolayı Osmanlı beyliği buradaki **ticaretten gelir elde etmiştir**.

Siyasi Avantajları

Beyliğin kurulduğu sırada Anadolu ve Balkanlarda **güçlü bir devlet yoktu**. Komşu olduğu Bizans İmparatorluğu da **tekfurlarına dahi söz geçiremez** durumdaydı. Bu nedenlerden dolayı Osmanlı kısa sürede büyüme sağlamıştır.

Coğrafi Avantajları

Anadolu'daki diğer beylikler topraklarını genişletebilmek için birbirleri ile mücadele ederken **Osmanlı** Bizans sınırında bulunduğu için **Bizans imparatorluğu ile mücadele etmiştir**. Bu nedenden dolayı **Gaza ve Cihat** yapmak isteyen birçok kişi Osmanlı bünyesine katılmıştır.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTE CİHAN DEVLETİNE

Osmanlı Beyliğinin Kısa Sürede Büyümesinin Nedenleri

- Bizans sınırında bir uç beyliği olarak kurulması. (Bizans'a karşı gaza ve cihat yapmıştır.)
- Bizans'ın eski gücünde olmaması. Tekfurlarına söz geçirememesi Halkına baskı yapması.
- Balkanlarda ve Anadolu'da güçlü bir devletin olmaması.
- İlk başta Anadolu beylikleri ile iyi geçinmesi
- Uyguladığı İstimalet politikası sonucu Yönetimi altında bulunan halka hoşgörü ile davranması sonucu halkın Osmanlıyı benimsemesi.
- Yetenekli padişahların başa geçmesi.
- Şeyh Edebalının, Esnaf teşkilatı olan ahilerin desteğini alması ve ticaret yolları üzerinde kurulması.
- Uyguladığı iskân politikası sonrası Fethettiği yerlere Moğol baskısından kaçan Türkmenleri yerleştirmesi.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTE CİHAN DEVLETİNE

OSMAN BEY DÖNEMİ (1281-1324)

Osman Bey

Ertuğrul Beyin **Gündüz**, **Saru Yatı (Savcı)** ve **Osman** adında üç oğlu vardı. Osman Gazi **yaşça kardeşlerin en küçüğü** idi. Ancak **atılganlığı ve lider karakteriyle** ön plana çıktığı için Ertuğrul Gazi'nin sağlığında **babasının vekilliğini** yapmaya başlamıştı. Babasının ölümü üzerine 1281 de beyliğin başına geçti.

- Osman Gazi 1288'de İznik İstanbul arasındaki **ticarete önemli** yere sahip olan **Karacahisar kalesini fethetti** ve burayı kendisine merkez edindi.
- Bizanslı tekfurlara karşı **gaza** başlatan Osman bey **İnegöl, Bilecik, Yarhisar ve Yenişehir'i** aldı.
- 1299 da kendi adına **hutbe okutarak bağımsızlığını ilan** etti.
- **İlk Osmanlı parası** bu dönemde bastırıldı.
- **1302** yılında büyük bir Bizans ordusu ile Osmanlılar arasında **Koyunhisar (Bafeon) Savaşı** yapıldı. Bu savaş **Bizans ordusu ile Osmanlılar arasında yapılan ve kazanılan ilk savaştır.** (Tarihçi Halil İnalcık'a göre devletin kuruluş tarihi bu savaşın kazılma tarihi olan 1302 dir.)

Karacahisar Kalesi (Temsili)

Koyunhisar Savaşı (Temsili)

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTE CİHAN DEVLETİNE

ORHAN BEY DÖNEMİ (1324-1362)

Orhan Bey

- Bursa ve İznik'i fetheden Orhan Bey **Bursa'yı** başkent yaptı.
- **Maltepe (Palekenon)** savaşında **Bizans'ı yenilgiye** uğrattı ve İznik ve İzmit'i aldı.
- İznik'te **ilk Osmanlı medresesini** açtı ve buraya müderris olarak ünlü alim **Davut-u Kayseri'yi** atadı. **(Eğitime verilen önemi gösterir.)**
- **Karesioğulları** beyliğini alarak ilk defa bir beyliği Osmanlı topraklarına kattı. **Bununla**
 - Anadolu **siyasi birliği sağlanması** yolunda ilk adım atıldı,
 - Osmanlı karesi donanmasını alarak **ilk donanama sahibi** oldu.
 - Donanma sayesinde **Rumeli'ye geçiş kolaylaştı.**

Süleyman paşa medresesi

Karesioğullarının Alınması

İlk Osmanlı Donanması (Temsili)

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

Süleyman paşa

- Rakipleriyle taht mücadelesine giren Bizans İmparatoru Kantakuzen (Kantakuzin) Orhan Bey'in yardımı ile tahtını korumayı başardı. Karşılığında ise Gelibolu'da küçük bir kale olan Çimpe'yi Türklere verdi. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki ilk toprağı olan bu küçük kale yeni bir dönemin başlangıcı oldu. Avrupa yönüne yapılacak seferler için burası önemli bir üs vazifesi gördü.
- Oğlu Süleyman Paşa fetihlere devam etti ve Rumeli'nin büyük bölümünü fethetti. Fethedilen yerlere iskân politikası ile Anadolu'dan gelen Türkmenler yerleştirildi.
- Öncesinde gönüllülük esasına dayanan ordu fetihlerin artması ile Yaya ve müselleme adıyla ilk düzenli orduyu kurdu.
- Sistemli bir yönetim sistemi kurmak isteyen Orhan Bey İlk kez divan teşkilatını kurdu.
- Bu dönemde yapılanlar beylikten devlete geçildiğini gösteriyor.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

I. MURAD HÜDAVENDİGAR DÖNEMİ (1362- 1389)

1. Murat

- **Edirne'yi** 1363 yılında alarak **başkent** yaptı.
- **Hağlılar** ile yapılan **ilk savaş** olan **Sırpsındığı Savaşı'nı** kazandı.
- Germiyanogullarından **çeyiz yoluyla Kütahya'yı**, Hamitoğullarından **parayla Isparta** ve çevresini aldı.
- **1. Kosova Savaşı'nda** hağlıları yendi (1389). Ancak **savaş alanını** gezerken bir **Sırp askeri** tarafından **şehit edildi**.
- Osmanlıda İlk defa "**sultan**" unvanını kullandı.
- İlk defa **Timar Sistemi'ni** uyguladı.
- **Devşirme Sistemi'ni** ve **Yeniçeri Ocağı'nı** kurdu.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

I. BEYAZİD (YILDIRIM) DÖNEMİ (1389- 1402)

Yıldırım Beyazid

- İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıdır.
- İstanbul'u kurtarmak için gelen **Haçlıları Niğbolu Savaşı'nda** (1396) yendi.
- **Anadolu Türk siyasi birliğini** büyük oranda sağladı.
- **Anadolu Hisarı'nı** (Güzelce Hisar) yaptırdı.
- **Timur ile 1402** yılında yaptığı **Ankara Savaşı'nı kaybetti** ve esir düştü.
- Osmanlı Devleti'nde **11 yıl süren Fetret (duraklama) Devri (1402-1413)** başladı.
- Fetret Devrinde Yıldırım Beyazid'in oğulları arasında **taht kavgaları** meydana geldi.
- Anadolu **beylikleri** tekrardan **bağımsızlığına kavuştu** ve **siyasi birlik** tekrardan **bozuldu**.
- Rumeli'de yaşayan halk uygulanan **hoşgörü politikasından dolayı bağımsız olmadılar**.
- **1. Mehmet'in (Çelebi)** tahta geçmesi ile **bu dönem sona erdi**.

Anadolu Hisarı

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

I. MEHMED (ÇELEBİ) DÖNEMİ (1413- 1421)

Çelebi Mehmet

- Kardeşleri arasından Taht mücadelesini kazanarak **Fetret Devri'ne son verdi** ve devlette düzeni sağladı.
- Osmanlı **Devleti'nin ikinci kurucusu** olarak da kabul edilir.
- Bu dönemde Osmanlı tarihinin **ilk deniz savaşı Venediklilerle** yapıldı.
- Amcası tarafından çıkartılan **Düzmece Mustafa İsyanını** bastırdı.
- Kaybedilen **toprakların bir kısmını** geri aldı.

II. MURAD DÖNEMİ (1421- 1451)

II. Murat

- **İstanbul'u kuşattı** fakat alamadı.
- Anadolu'da düzeni sağladıktan sonra Macarlarla **1444 yılında Edirne-Segedin Antlaşması'nı** imzalayarak **tahtı** 12 yaşındaki oğlu **II. Mehmet'e** bıraktı.
- **Avrupalı** devletler **anlaşmayı bozunca** oğlunun da ısrarı ile **tekrar tahta geçti**.
- 1444 yılında **Varna Savaşı'nda Haçlı ordusunu** bozguna uğrattı.
- 1448 **II. Kosova Savaşı'nda** intikam isteyen **Haçlıları tekrar yendi**. Bu savaş ile Avrupalıların **Türkleri Balkanlardan çıkarma ümidi kalmadı**.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

OSMANLI'DA TOPLUMSAL VE EKONOMİK YAPI

- Devletin sınırlarının genişlemesinde ve fetihlerin gerçekleşmesinde güçlü ekonomik ve toplumsal yapının katkısı büyüktür
- Osmanlı Devleti'nde yönetici ve askerî sınıf dışında kalan kesime "**reaya**" denilirdi. Kasaba ve şehirlerde oturan ticaretle uğraşan tüccarlar, meslek sahibi olan esnaflar ile köylüler ve konargöçerler bu gruba dâhildi.
- Osmanlı Devleti'nin büyük bir siyasi güç olmasında **Ahi teşkilatının** önemi büyüktür. Hem toplumsal barış ve yardımlaşma hem de Zanaatkar yetiştirilmesinde önemli katkısı vardır.
- **Toplulun** büyük bölümü **köylerde yaşar** ve **tarımla uğraşır**. **Timar sistemi** sayesinde **üretimde devamlılık** sağlanmıştır.
- Konar göçer halk hayvancılıkla uğraşmıştır.
- Osmanlı topraklarından **geçen kervanlardan vergiler alınmıştır**.
- **İskân politikası** ile Anadolu'da yaşayan Türkmenler fethedilen yerlere göç ettirildi ve bu sayede fethedilen yerlerdeki **boş topraklar ekonomiye kazandırıldı**, Rumeli'de **kalıcılık** sağlandı.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTE CİHAN DEVLETİNE

OSMANLI'DA ASKERİ YAPI

- Osman Gazi Söğüt'e yerleştğinde ilk fetihleri gönüllü askerler ile yapmıştır. Orhan Bey zamanında ise yaya ve müsellemlerle ilk düzenli ordu kurulmuştur.
- Asker ihtiyacını karşılamak için I. Murat zamanında Pençik Sistemi ile Tımar Sistemi II. Murat döneminde Devşirme sistemi oluşturuldu.
- İlk denizcilik faaliyetleri Karesioğulları beyliğinin alınması ile oluşturuldu.

DEVŞİRME SİSTEMİ

Devşirme sisteminde gayrimüslimlerin çocukları küçük yaşta ailelerinin rızası ile alınır. Belli bir yaşa kadar Anadolu'da Müslüman bir ailenin yanına verilir. Çocuklar burada Türk örf ve adetlerini ve İslam'ın gereklerini öğrendikten sonra Acemi Oğlanlar ocağına alınırdı. Burada zeki olanlar Enderun Mektebine gönderilir kalanlar asker olarak yeniçeri olarak devam ederdi.

- Yeniçeriler üç ayda bir Ulufe denilen maaş her padişah değişikliğinde Cülus Bahşışı alırlar.
- Savaş zamanları dışında İstanbul'un güvenliğini sağlarlar.
- Askerlik süresince başka iş yapmak ve evlenmek yasaktı.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

TIMAR SİSTEMİ

Osmanlıda **toprakların** büyük bölümü **devlete aittir**. Devlet bu toprakları **belli yararlılık gösteren halka** işletmesi karşılığı **verir**. Toprağı alan kişi **toprağın sahibi değil sadece işletme** hakkına sahiptir. Toprağı üç yıl ekmeyenden üretimin devamlılığı için toprağı alırdı. **Bu kişiler** gelirlerinin belli bir miktarı ölçüsünde **devlete asker yetiştirirdi**. Bu askerlere **Tımarlı Sipahi (Cebelu)** denir. Tımar sahibi yetiştirdiği **askerin bütün ihtiyacını karşılar**. **Savaş zamanı orduya** gönderir **barış zamanı** bulunduğu yerin **güvenliğini sağlar**. Tımarlı sipahiler **Osmanlı ordusunun en kalabalık bölümünü** oluştururdu.

Osmanlı bu sistem le

- Üretimin devamlılığını sağlamıştır.
- Ordunun asker ihtiyacı hazineye yük olmadan karşılamıştır.
- Barış zamanı **güvenliği** sağlamıştır.
- Vergi toplamak kolaylaştır.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

DİVAN TEŞKİLATI (DİVAN-I HÜMAYUN (Bakanlar Kurulu))

Orhan Bey zamanında kurulmuş olan Divan Teşkilatı, devlet işlerinin görüşüldüğü ve karara bağlandığı en önemli yönetim organıdır. Padişaha devlet idaresinde yardımcı olurdu. Ancak **son kararı padişah verirdi.** (Danışma Meclisi Özelliği Gösterir.) Ayrıca çözülemeyen şeri ve hukuki davaların karara bağlandığı en yüksek mahkeme ve idari makamıdır.

SADRAZAM (VEZİR-İ AZAM) (Başbakan, Cumhurbaşkanı Yardımcısı)

Padişahın vekili ve yardımcısıdır. Padişahın mührünü taşırdı. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nden itibaren divana başkanlık etmeye başladı. Padişah sefere katılmadığı zaman orduyu komuta ederdi.

VEZİRLER

Askeri ve siyasi konularda Sadrazama yardımcı olurlar.

KAZASKER (Adalet B.ve Milli Eğitim B.)

Divan toplantılarında büyük davalara bakar, kadıların ve müderrislerin atamalarını yaparlardı.

DEFTERDAR (Hazine ve Maliye B.)

Bütçenin hazırlanması ve devletin diğer mali işlerinden sorumludurlar. Devletin gelir ve giderlerinin hesaplanması işlerinden sorumludur.

NİŞANCI (Özel kalem Müd.)

Yazışma işlerinden sorumludur. Belgelere padişahın imzası demek olan **tuğrayı çekmekle görevlidir.** Ayrıca fethedilen yeni toprakların kayıtlarını tutar.

REİSÜLKÜTTAP (Dış işleri B.)

İlk dönemlerde nişancıya bağlıydı. Zamanla devletin dış işlerinden de sorumlu oldu. Her türlü devletlerarası yazışmadan sorumludur.

ŞEYHÜLİSLAM (Diyanet işleri B.)

Divan toplantılarında alınan kararların dine uygun olup olmadığına karar vermiştir. Şeyhülislamın verdiği kararlara "**fetva**" denilmektedir.

KAPTAN-I DERYA (Deniz Kuvvetleri K.)

Donanma komutanıdır. Kanuni zamanında divanın asıl üyesi olmuştur.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI FETİH SİYASETİ

İNSANI YAŞAT Kİ DEVLET YAŞASIN

Osmanlı fetihleri sadece silahla sağlanmamıştır bunun yanında hem **fetihleri kolaylaştırmak** hem de fethedilen yerlerdeki insanların **devlete bağlılığı artırmak** için çeşitli teşkilatlar çalışmalar yapmıştır. Bu teşkilatlar **Abdalân-ı Rum (Dervişler)**, **Ahiyân-ı Rum (Ahiler)**, **Bacıyân-ı Rum (Kadınlar)**, **Gaziyân-ı Rum (Gaziler ve Alpler)** adı verilen teşkilatlardır.

Abdalân-ı Rum (Dervişler)

Askerlerden önce fethedilecek bölgeye gidip **insanların gönüllüklerini kazanmaya** çalışan kişilerin de fetihlerde büyük rolü vardır. Bu gönüllü insanlara derviş manasına gelen **Abdal** veya **Abdalân-ı Rum** deniliyordu. Bu dervişler hem İslamiyet'in yayılmasını sağladı hem de Gaza ve Cihat anlayışını yaydılar. Bunlar Anadolu'nun manevi mimarları **Yunus Emre**, **Hacı Bektâş-ı Veli** gibi şahsiyetlerin yolundan gidiyorlardı.

Ahiyân-ı Rum (Ahiler)

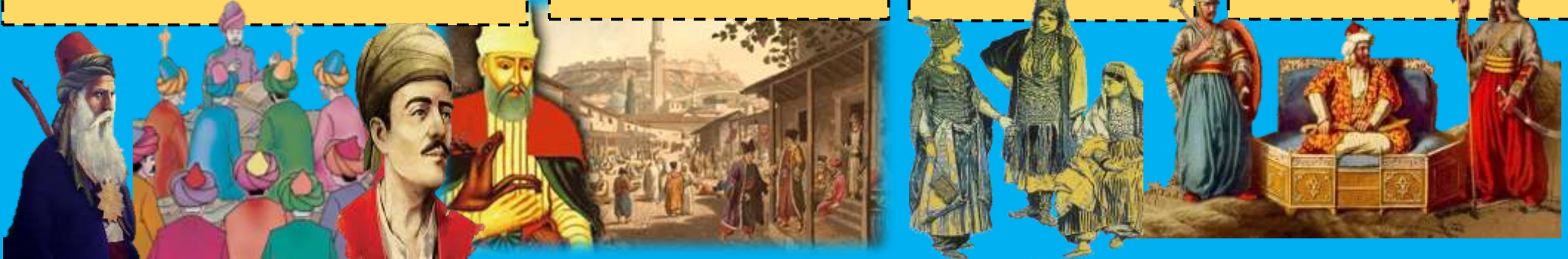
Ahi Evran tarafından kurulan esnaf teşkilatıdır. Hem **zanaatkar yetiştirilen** hem de **ahlaki eğitimin** verildiği yerlerdir. Anadolu'da bozulan ekonomik hayatı yeniden tesis etmişler ve **Osmanlı'nın kuruluşunda Osmanlı'ya destek** vermişlerdir.

Bacıyân-ı Rum(Kadınlar)

Ahi Evran ın eşi **Fatma Bacı** tarafından kurulmuştur. Kadınların **sosyal, ekonomik, sanatsal kültürel gibi her alanda gelişmesi** için çalışmıştır. **Kadınlar arasında birlik ve beraberliği sağlamıştır.**

Gaziyân-ı Rum (Gaziler ve Alpler)

Anadolu'nun fethinde ve **Osmanlı'nın kuruluşunda** önemli bir yere sahip olan **gazi ve Alpler** vatan uğruna **canını bile vermekten çekinmeyen gaza ve cihat** ruhu ile hareket eden kahramanlardır.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI FETİH SİYASETİ

İSTİMALET POLİTİKASI VE MİLLET SİSTEMİ

Osmanlı fetih politikasında **istimalet (hoşgörü)** politikasının önemi büyüktür. Zira Osmanlı fethettiği yerdeki **halkın dinine diline yaşamına karışmamış onları hoşgörü ile yönetmiştir**. Ayrıca Toplumu **millet sistemine** göre idare etmiştir. **İrk esasına göre değil din esasına göre yönetmiştir**. Millet sisteminde **Gayrimüslim halk yöneticilerini kendileri** seçmiş kendi kendilerini idare etmiştir. Uygulanan bu sistemler sayesinde gayrimüslim halk uzun yıllar Osmanlı idaresinde barış içinde yaşamıştır.

FETİH VE FATİH

Birçok hükümdarın isteyip de yapamadığı **İstanbul'un fethini gerçekleştiren** Sultan Mehmet Han Sultan **II. Murat'ın oğludur**. Küçük yaştan itibaren **iyi bir eğitim** almıştır. "**Avni**" lakabıyla **şiiirler yazacak** kadar **edebiyat** bilgisine, toprakların tasarımı yapacak kadar **matematik ve mühendislik** bilgisine sahiptir. Ayrıca Fatih'in padişah olduktan sonra da çeşitli ilimleri tahsil için hoca tayin edip her gün belli saatte ders dinlediği söylenir. **Farsça, Arapça, Yunanca, Sırpça, Slavca ve İtalyancayı** öğrendiği bilinmektedir.

2. Murat Döneminde Anadolu ve Balkanların büyük bölümü fethedilmesine rağmen **İstanbul arada toprak bütünlüğünü bozan** bir konumda kalmıştır.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI FETİH SİYASETİ

İSTANBULUN FETHİNİN NEDENLERİ

Bizans'ın

- İstanbul'a hâkim olması ve toprak bütünlüğünü bozması.
- Osmanlı şehzadelerini ve Anadolu Beyliklerini kışkırtması.
- Haçlılardan yardım istemesi ve Haçlı seferlerine sebebiyet vermesi.
- Osmanlının güvenliğini tehlikeye sokması.

SİYASİ NEDEN

Bizans'ın

- Hem Karadeniz ve Akdeniz ticaretine hem de İpek yolu ticaretine engel teşkil etmesi.

EKONOMİK NEDEN

Sultan Mehmet Han'ın

- Hz. Muhammed'in (S.a.v.) "Konstantinopolis (İstanbul) bir gün mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden asker ne güzel asker, onu fetheden komutan ne büyük komutandır. Hadisine nail olma isteği.

DİNİ NEDEN

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI FETHİ SİYASETİ

İSTANBULUN FETHİ İÇİN OSMANLININ YAPTIĞI HAZIRLIKLAR

Anadolu hisarının karşısına **Rumeli** (**Boğazkesen**) hisarı yaptırıldı.

Surları yıkmak için **ŞAHİ** denilen büyük toplar döktürüldü.

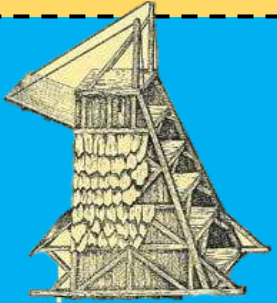
İstanbul'u Denizden kuşatmak için **400 parçalık donanma** hazırlandı.

Batıdan gelen tehlikeye karşı Balkanlara **ordu** gönderildi.

Surlara yaklaşmak ve aşmak için büyük **tekerlekli kuleler** yapıldı.

Anadolu **beylikleri** ile **barış** anlaşmaları yapıldı.

İSTANBULUN FETHİNİ ENGELLEMELİK İÇİN BİZANSIN YAPTIĞI HAZIRLIKLAR

Surları **tamir** etti ve sağlamlaştırdı.

Gemi geçişini önlemek için **Haliç'i Zincirle kapattı**

Avrupa'dan ve **Papa** dan **yardım** istedir.

Kızgın yağlar ve **Grejuva** **ateşi** hazırladılar

Papa V. Nicolaus

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI FETİH SİYASETİ

İSTANBULUN FETHEDİLEMESİ

Tüm hazırlıkları tamamlayan Sultan Mehmet han ordusunu 6 Nisan 1453'te surların önünde konuşlandırdı. 12 Nisan 1453'te top atışları ile fetih hareketi başladı. Bizans Osmanlı donanmasının Haliç'e girişini önlemek için Haliç'i zincirlerle kapattı. Bunun üzerine Osmanlı, donanması karadan yürütülerek Haliç'e indirildi. 53 günlük kuşatma ve çaba sonrası 29 Mayıs 1453 şehir fethedildi.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI FETİH SİYASETİ

İSTANBULUN FETHİNİN SONUÇLARI

Türk Tarihi Açısından

Osmanlı Toprak Bütünlüğü sağlandı.

Osmanlı Devleti İmparatorluk haline geldi ve İstanbul Başkent oldu

Karadeniz ticaret yolunun ve İstanbul Boğazının denetimi Osmanlıya geçti.

2. Mehmet FATİH unvanını aldı.

Dünya Tarihi Açısından

Bizans İmparatorluğu sona erdi.

Ticaret yolları Osmanlının denetimine geçti. Bu coğrafi keşiflere neden oldu.

Orta çağ Kapandı Yeni çağ açıldı.

Bizanslı bilim insanları İtalya'ya kaçarak Rönesans'ın başlamasına etki ettiler.

Topların Surları yıkabileceği anlaşıldı. Bu Avrupa'da derebeylik sisteminin sona ermesine sebep oldu.

Ayasofya Kiliseden Camiye dönüştürüldü.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI FETİH SİYASETİ

FATİH DÖNEMİNDE DENİZLERDE YAPILAN FETİHLER

Fatih döneminde ticaretin güvenliğini sağlamak için bütün **ege kıyıları** **ege adaları** ve Cenevizlilerden **Amasra**, Candaroğullarına son verilerek **Sinop**, Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verilerek **Trabzon**, Kırım Hanlığına son verilerek **Kırım** alınmıştır. **Amasra, Sinop, Trabzon ve Kırım** alınarak Karadeniz **Türk Gölü** haline getirilmiştir.

DOĞUNUN FATİHİ: YAVUZ SULTAN SELİM (1512-1520)

Fatih Sultan Mehmet'in torunu olan **I. Selim Babası II. Beyazıt'ı tahttan indirerek** devletin başına geçmiştir. Öncelikli olarak Osmanlı Devleti'nin **doğu ve güney sınırları ile ilgilenmiştir**. Osmanlı topraklarını 8 yıl gibi kısa bir sürede **2,5 kat büyütmiştir**.

Padişahlığı döneminde **Anadolu'da birlik sağlanmış**; İran'da bulunan **Safevi** devletine karşı **üstünlük kurmuş halifelik** Mısır Memluklerden **Osmanlı Hanedanına geçmiştir**. Ayrıca devrin en önemli iki ticaret yolu olan **İpek ve Baharat Yolu'nu kontrol etmiştir**.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI FETİH SİYASETİ

ÇALDIRAN SAVAŞI 1514

Yavuz Sultan Selim doğudan gelecek şii Safevi tehlikesini ortadan kaldırıp Anadolu'yu güvenlik altına almak ve Doğudaki bütün islam devletlerini birleştirmek için 1514 baharında İran seferine çıktı. Safevi devletinin başında bulunan şah İsmail'le 1514 yazında **Çaldıran Ovasında** yapılan savaşı **top üstünlüğü** bulunan Osmanlı devleti kazandı.

TURNADAĞ SAVAŞI 1515

Yavuz Sultan Selim bu savaşla **Dulkadiroğlu Beyliği**'ni ortadan kaldırmıştır. Böylece **Anadolu'da Türk birliği kesin olarak sağlanmıştır.**

MERCİDABIK VE RİDANİYE SAVAŞI 1515-1516

Yavuz Sultan Selim bu savaşla **Memluk Devleti**'ni ortadan kaldırarak Osmanlı topraklarını Afrika Kıtası'na kadar genişletmiştir.

Siyasi Sonuçları

Suriye, Filistin
Mekke, Medine ve
Mısır Osmanlıya
geçti

Ekonomik Sonuçları

Baharat Yolu'nun
denetimi Osmanlıya
geçti.

Dini Sonuçları

Halifelik Osmanlıya
geçti Kutsal
Emanetler İstanbul'a
getirildi.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI FETİH SİYASETİ

UNVANI KANUN OLAN PADİŞAH: I. SÜLEYMAN (KANUNİ)

Osmanlı Devleti'nde 46 yıl ile **en uzun süre tahtta kalan** padişah'tır. Adaleti ve **yaptığı kanunlar sayesinde "Kanuni"** unvanını almayı hak etti. Döneminde Osmanlı Devleti **hem doğuda hem de batıda güçlü** bir konuma geldi.

- 1521 de Orta Avrupa'nın kilidi durumundaki **Belgrat** onun zamanında **aldı**.
- 1526 da **Mohaç Savaşında** Macar ordusunu 2 saat gibi kısa bir sürede yenerek tüm Macaristan'a hâkim olmuştur
- Alman İmparatoru **Şarlken'e karşı** Fransa kralı **Fransuvayı desteklemek** için Fransa'ya **ekonomik ayrıcalık olan kapitülasyonları** tanımıştır.
- 1529 da **Viyana kuşatıldı** ancak ağır kış şartlarının da etkisiyle sonuç **alamadı**.
- **Akdeniz'de hâkimiyeti** sağlamak için önemli olan **Rodos Adası** alındı (1522). Barbaros Hayreddin Paşa **Preveze Deniz Savaşı'nda (1538) haçlı donanmasını yendi ve** Akdeniz'de üstünlüğün Osmanlı Devleti'ne geçti.

DENİZLERDEKİ FETİHLER

- Orhan Bey zamanında Karesioğullarının alınmasıyla **karesi donanması Osmanlı'ya geçti ve ilk denizcilik** faaliyetleri başlamıştır.
- Osmanlı Devleti **ilk deniz savaşını** 1416 yılında Çelebi Mehmet Dönemi'nde **Venedikliler ile yapmış, ancak başarılı olamamıştır**.
- Fatih Sultan Mehmet döneminde **Amasra, Sinop, Trabzon ve Kırım'ın** alınması ile **Karadeniz Türk gölü** haline geldi.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI FETİH SİYASETİ

AKDENİZ HAKİMİYETİ

- Kanuni Sultan Süleyman Dönemi Akdeniz'de Osmanlı Devleti'nin hâkimiyet kurduğu dönemdir.
- 1538 de Andrea Doria öncülüğündeki Haçlı donanması ile yapılan **Preveze Deniz Savaşı**nı Osmanlı donanması başında bulunan **Barboros Hayrettin Paşa** kazandı ve **Akdeniz'de ki üstünlük** Osmanlı'ya geçti.
- 1571 de Lala Mustafa Paşa doğu **Akdeniz'in ve ticaretin güvenliğini sağlamak için Kıbrıs Adası** fethetti. Bunun üzerine Haçlı donanması **İnebahtı Deniz Savaşı'nda Osmanlı donanmasını mağlup etti** ve donanmayı yaktı.

BARBOROS HAYRETTİN PAŞA

Sakalının rengi nedeniyle Avrupalılar "**Kızıl Sakallı**" anlamına gelen "**Barbaros**" unvanını vermişlerdir. Bir gemi ile başladığı denizcilikte zamanla Akdeniz'de önemli bir deniz gücü hâline geldi ve Cezayir'i ele geçirdi. Yavuz Sultan Selim'in Dönemi'nde gönüllü olarak **Osmanlı'ya katıldı** ve Cezayir, Osmanlı toprağı oldu. Kanuni **Sultan Süleyman onu İstanbul'a çağırarak donanma komutanı (Kaptan-ı Derya) yaptı**. En büyük başarısı haçlı donanmasına karşı kazandığı **Preveze Deniz Zaferi'dir**

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

COĞRAFİ KEŞİFLER

11. ve 12. yüzyıllarda Haçlı Seferleri sırasında Avrupalılar İslam dünyasından matbaa, kâğıt ve pusulayı gibi birçok teknolojiyi Avrupa'ya taşımış ve bunları geliştirmiştir.

15. ve 16. kadar dünyada Asya kıtası, Avrupa kıtası ve Afrika kıtasının sadece kuzeyi bilinirdi. Ticaret ise Asya'dan Avrupa'ya doğru olmaktaydı. Avrupa'da tuz, baharat ve ipekli kumaşlar çok değerliydi. Bunlar Avrupa'ya İpek ve Baharat yolu ile ulaşmaktaydı. Bu yollar Osmanlının eline geçince Avrupalılar da yeni arayışlara girmiştir. Bu arayışlar sırasında yaptıkları yeni toprak keşiflerine Coğrafi Keşifler denmektedir.

COĞRAFİ KEŞİFLERİN NEDENLERİ

- Avrupa ticareti için önemli olan İpek ve Baharat yolunun Müslümanların eline geçmesi
- Avrupalıların, Marco Polo'nun Seyahatler adlı kitabında anlatılan Asya'nın zenginliklerine ulaşma düşüncesi.
- Coğrafya bilgisinin ilerlemesi ve Pusulanın geliştirilmesi
- Okyanusa dayanıklı gemilerin yapılması.
- Papa'nın ve kralların Hristiyanlığı yayma isteği
- Cesur gemicilerin yetişmesi

Siyasi Ekonomik

Ekonomik

Bilimsel Teknik

Bilimsel Teknik

Dini

Marco Polo (Temsili)

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

KEŞİFLER VE KAŞIFLER

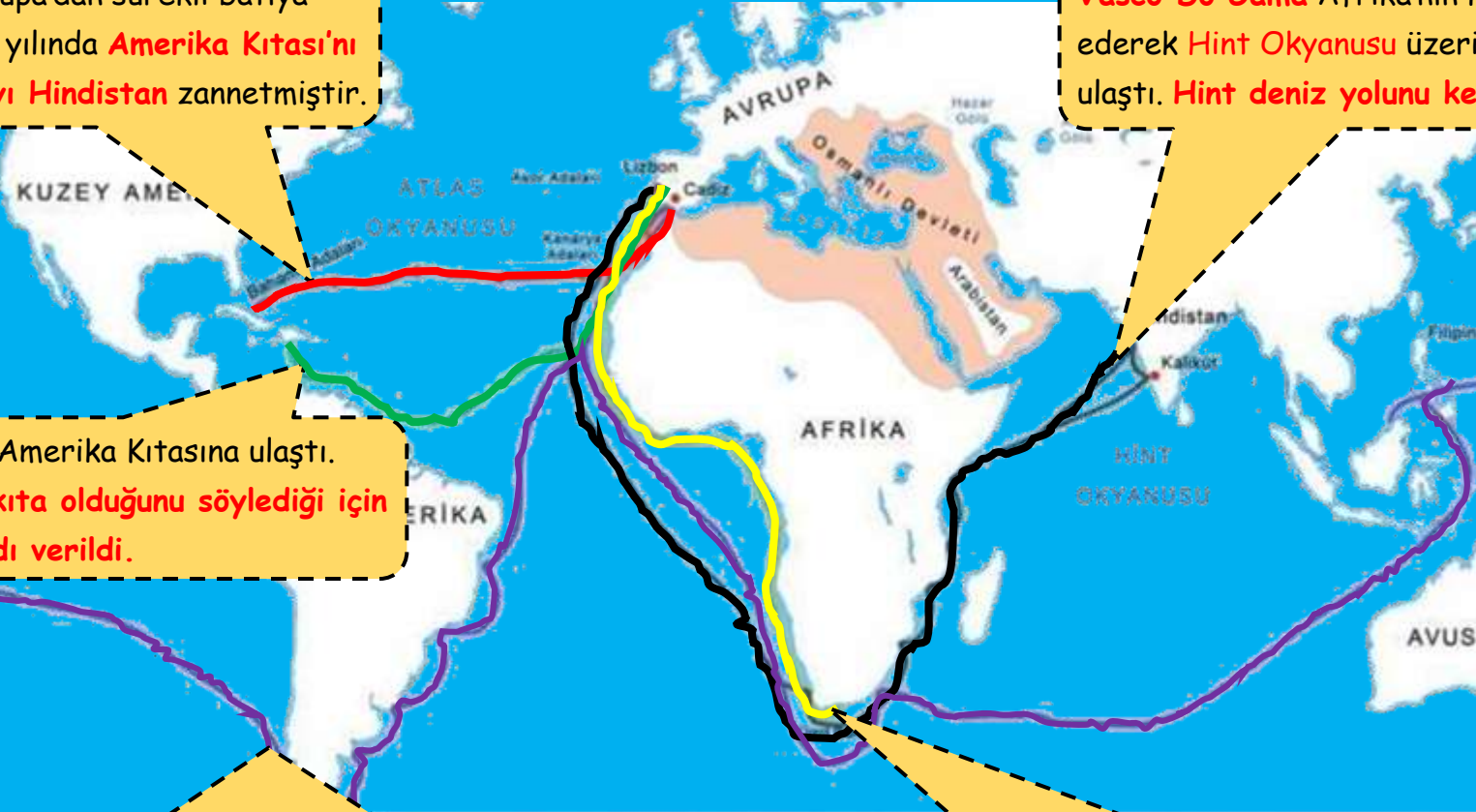
Kristof Kolomb Avrupa'dan sürekli batıya doğru giderek 1492 yılında **Amerika Kıtası'nı** buldu. Ancak burayı **Hindistan** zannetmiştir.

Vasco Dö Gama Afrika'nın kıyısından devam ederek **Hint Okyanusu** üzerinden **Hindistan'a** ulaştı. **Hint deniz yolunu keşfetti.**

Amerigo Vespuçi Amerika Kıtasına ulaştı. Buranın **Yeni bir kıta olduğunu söylediği için** bu kıtaya onun adı verildi.

1519 da **Macellan ve Del Kano** dünyanın yuvarlak olduğunu keşfetmek için İspanya'dan hareket ederek Amerika kıtasının güneyinden, Asya'nın güneyinden Avrupa'ya ulaşmıştır.

1487 de **Bartelmi Diyaz** Afrika'nın güneyin ucuna gelerek **Ümit Burnu'nu** keşfetti.

Magellan'ın dünyayı dolaşması 1519
A. Vespucci'nin seyahati 1499
Vasco da Gama'nın seyahati 1498

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

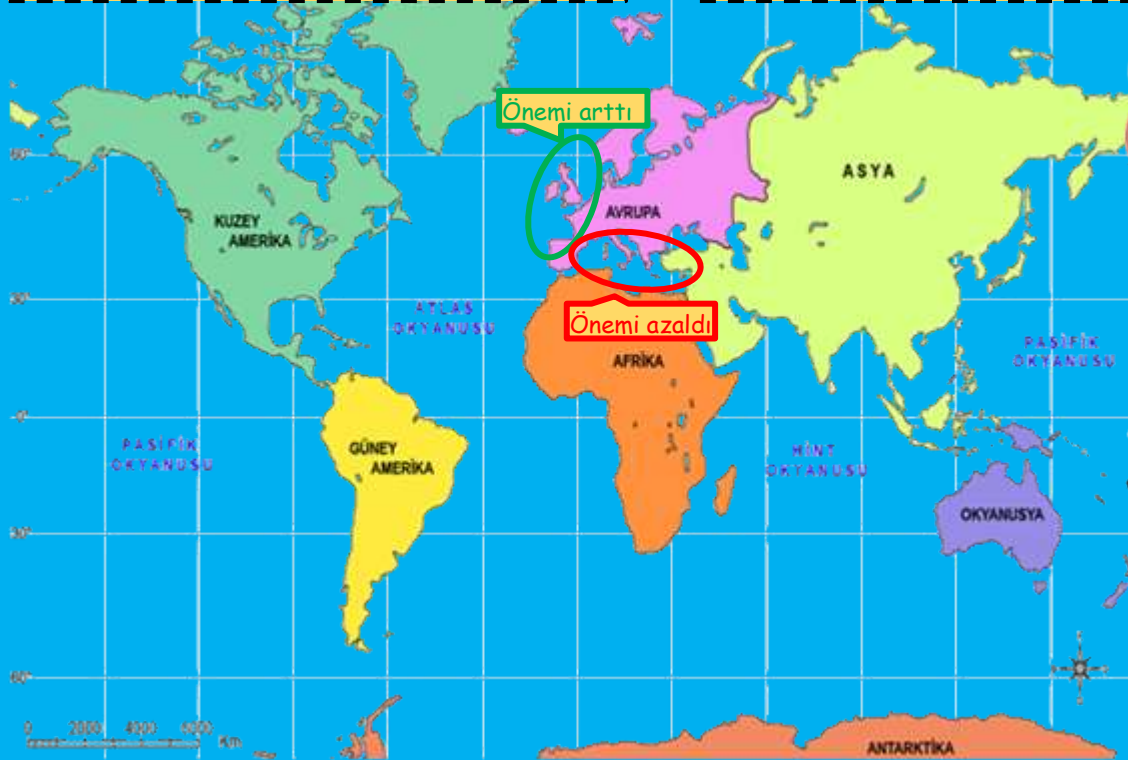
COĞRAFİ KEŞİFLERİN SONUÇLARI

Ticaret Yolları değişti. İpek ve Baharat yollarının önemi azaldığı için Akdeniz limanları önemini kaybederken Atlas Okyanusu kıyısındaki limanlar önem kazandı.

Yeni kıtalar keşfedildi.
(Kuzey ve Güney Amerika, Avustralya, Afrika'nın Güneyi)

Yeni bulunan kıtalardaki domates, patates, kakao gibi bitkiler ve farklı hayvan türleri tanındı.

Keşfedilen yerlere Hristiyanlık dini yayıldı.

Keşfedilen yerler sömürge haline getirilerek, buralardaki altın gümüş gibi değerli eşyalar Avrupa'ya taşındı ve Avrupa zenginleşmeye başladı.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

RÖNENSANS

15. ve 16. Yüzyılda Avrupa'da **edebiyatta, bilimde sanatta ve mimaride** meydana gelen gelişmelere verilen isimdir. "**Yeniden doğuş**" anlamına da gelir.

İtalya'da ortaya çıkmış ve Avrupa'ya yayılmıştır.

İtalya'da ortaya çıkmasında

- İstanbul'un Fethi ile İtalya'ya kaçan bilim insanları,
- Şehir devletlerinden dolayı Burada bulunan özgür düşünce ortamı,
- İtalya Roma İmparatorluğunun ve Hristiyanlığın merkezi olması,

Etkili olmuştur.

RÖNENSANS NEDENLERİ

- Eski Roma ve Helen dönemine ait **eserlerin** incelenmesi.
- Coğrafi Keşiflerle birlikte ekonomik refaha kavuşan **Mesen sınıfının** ve **halkın bilim insanına ve sanatçıya** önem vermeye başlaması.
- Kâğıt ve Matbaanın yaygınlaşması ile birlikte **okuma yazma oranının artması** ve düşüncelerin geniş alanlara yayılabilmesi.
- İstanbul'un Fethi ile **İtalya'ya kaçan bilim insanlarının yaptığı** çalışmalar.
- **Din adamlarının yalanlarının ortaya** çıkması (Dünyanın düz olduğu fikri gibi)
- Avrupa'nın **Müslüman bilim insanlarının eserleri kendi dillerine** çevirmeleri.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

RÖNESANSIN TEMSİLCİLERİ

Leonardo Da Vinci

Rönesans döneminde ünlü bir mimar, mühendis, matematikçi, anatomist, müzisyen, heykeltıraş ve ressamdır. En bilinen yapıtları ise "Mona Lisa" ve "Son Akşam Yemeği'dir.

Son Akşam Yemeği Tablosu

Mona Lisa Tablosu

Raffaello

İtalyan Rönesans Ressam ve Mimarı ve heykeltıraştır. Çeşitli mimari yapılara Freskler yaptı.

Atina Okulu Tablosu

Gentile Bellini

İtalyan Rönesans Ressamı Gentile Bellini 1430'da Venedik'te doğdu. Fatih Sulatan Mehmet'in davetlisi olarak İstanbul'a geldi ve Fatih'in resmini çizdi.

Michelangelo

İtalyan Rönesans Ressam ve Mimarı ve heykeltıraştır. En ünlü eserlerinden biri Meryem'in Kucağında İsa Heykelidir.

Donatello

İtalya Floransalı Rönesans öncüsü heykeltıraş. Kilise Bezemeleri yapmıştır. Davud heykeli ünlü eserleri arasında yer alır.

Rönesans'ın diğer yazar, şair, düşünür ve bilim insanları arasında **Montaigne, Shakespeare, Cervantes, Kopernik** de bulunur.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

RÖNENSANS SONUÇLARI

- Yapılan bilimsel çalışmalar sonucunda **kiliseye duyulan güven iyice azaldı** Orta Çağ'ın **skolastik düşüncesi yıkılırken** yerini **bilimsel düşünce** aldı.
- Kiliseye duyulan güvenin azalması **Reforma** zemin hazırlandı.
- **Bilimde, Sanatta, Mimaride ve Edebiyatta** pek çok **yeni eserler** verildi.
- Mimaride **Barok Tarzı** (Geometrik şekilli) Resimde **insan anatomisine uygun** eserler verildi.
- Avrupa'da **bilimsel gelişmelerin önü** açıldı.
- **Aydınlanma Çağı'na** zemin hazırladı.

REFORM

16. yüzyılda **Hristiyanlığın Katolik** mezhebinde meydana gelen bozulmalara karşı dini **düzenleme ve yeniliklere** **Reform** denir.

REFORMUN ORTAYA ÇIKMASI

Reform **Almanya'da** Ortaya Çıkmıştır. Öncüsü **Martin Luther'dir**. Kendisi de din adamı olan Martin Luther Wittenberg Kilisesi'nin kapısına 95 maddeden oluşan bir bildiri astı. Bu bildiri ile **Kilisenin bazı uygulamalarına** (Endüljans (Günahların Af edilmesi gibi) karşı çıkmıştır. Kilise Martin Luther'i Aforoz (dinden çıkarma) etti. Halk ve bazı prensler LUTHERİ destekleyince Reform hareketi başladı.

Reformun Öncüsü
Martin LUHER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

REFORMUN NEDENLERİ

- Kağıt ve matbaayla birlikte **okur yazar oranının** artması.
- Kilisenin **Endüljans, Aforoz, Enterti** yetkilerini ile **dini kendi çıkarlarına** göre kullanması.
- İncil'in **farklı dillere çevrilmesi** sonucu İncil'in **asıl içeriğinin öğrenilmesi**
- **Kilisenin Endüljans** yetkisini kullanarak **zenginleşmesi** ve halkın bu gelişmelere tepkisi.
- **Rönesans** hareketleriyle birlikte **düşünce özgürlüğünün** oluşması.
- **Haçlı seferleri ve Coğrafi keşiflerle Din** adamlarına olan **güvenin azalması**.

Papanın Krala Taç Giydirmesi

KİLİSENİN TEPKİ ÇEKEN BAZI UYGULAMALARI

ENDÜLJANS: Din adamlarının para karşılığında insanların **günahlarını affettiği** belgedir. Bir bakıma **cennetten toprak satma** da denebilir.

AFOROZ: Papanın **bir kişiyi dinden çıkarması**.

ENTERDİ: Papanın **bir topluluğu dinden çıkarması**.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

REFORMUN SONUÇLARI

- Avrupa'da **mezhep birliği bozulmuş** yeni mezhepler ortaya çıkmış (Almanya'da **Protestanlık**, Fransa'da **Kalvenizm** İngiltere'de **Anklikanizm**) ve **mezhep savaşları** yaşanmıştır.
- Katolik kilisesine ve **din adamlarına olan güven azalmıştır**.
- Eğitim Öğretim Kiliseden alındı **Eğitim sistemi laikleşti**.
- **Kilisenin** elinde bulunan **topraklar, mallar halk tarafından** paylaşıldı.
- Bilimsel **çalışmalar önündeki en büyük engel olan kiliseler**, eski önemini kaybetmiştir
- Katolik kilisesine **karşı gelmeleri ve ayrılmaları** soruşturmak için **Engizisyon mahkemeleri** kuruldu.

REFORMUN OSMANLIYA ETKİSİ

Reform hareketleri **Avrupa'nın siyasi yönden bölünmesine** sebep oldu. Bu siyasal yapıdaki farklılıklardan da **Osmanlı Devleti kazançlı çıktı**. Avrupa devletleri arasındaki görüş ayrılıkları **Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da ilerlemesi kolaylaştırdı**. Osmanlı Devleti **Protestanları destekleyerek** kendisine karşı yeni bir **Haçlı birliği kurulmasını engelledi**. Osmanlı hâkimiyeti altında yaşayan **Hristiyanların** ve diğer azınlıkların **Avrupada yaşanan Reform Hareketlerinden fazla etkilenmediği** görülür. Çünkü Avrupa'nın reformlarla ulaşmak istediği seviye **Osmanlı Devleti'nde yaşanmaktaydı**.

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

AYDINLANMA ÇAĞI

Rönesans ve Reform Hareketlerinin etkisiyle 17. ve 18. yüzyıllarda **Avrupa'da bilim, sanat, felsefe ve siyaset alanlarında gelişmelerin** yaşandığı döneme **Aydınlanma Çağı** denir.

Aydınlanma Çağı'nda her konuda **aklın üstünlüğüne, bilimsel araştırmalarda doğayı incelemeye, deney ve gözlem yapmaya önem** verildi.

AYDINLANMA ÇAĞI BİLİM VE SANAT İNSANLARI

- **Galileo (Galile)** Dünya'nın Güneşin etrafında döndüğünü 1610'da bastırdığı kitabında anlattı.
- **Dr. Harvey (Harvin)** 1628'de tıp alanında çalışmalar yaptı. Kalbin dolaşımını ve işlevini keşfetti.
- **Descartes (Dekart)** analitik geometriyi geliştirdi.
- **Mozart** müzik alanında dünyaca bilinen eserler verdi.
- **Newton** Fizik ve matematik alanında çalışmalar yapan Newton, "Evrensel Kütle Çekim Yasası'nı" buldu.
- **Jean-Jacques Rousseau** Demokrasinin gelişmesi ve İnsan sevgisi (hümanizm) üzerine çalışmalar yapmış, Fransız İhtilali'nin öncüsüdür.

Galileo

Dr. Harvey

Newton

J. J. Rousseau

Descartes

Mozart

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

SANAYİ İNKILABI (DEVİRİMİ)

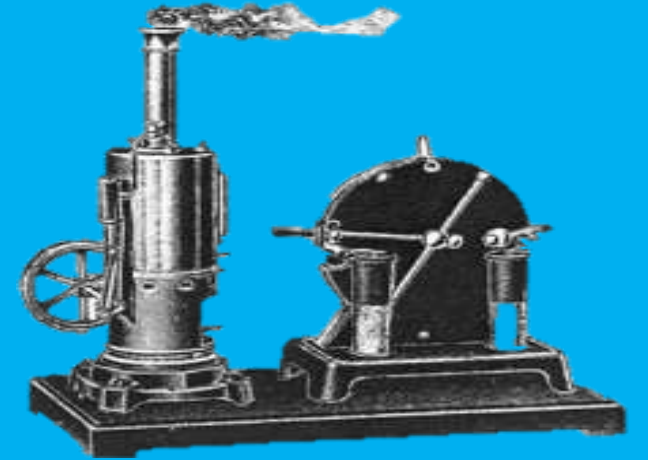
Avrupalı devletler **Coğrafi keşifler** sonucunda **zenginleşti**, Rönesans ve Reformla **bilimsel bilginin önündeki engeller kalktı** ve aydınlanma çağı ile her alanda gelişmeye başladı. Bu zenginleşme ve gelişme bilimsel buluş ve icatlarla birleşerek üretime dönüştürülmesiyle **sanayi devrimi** gerçekleşti.

Sanayi devrimi kısaca **Buhar gücü** ile yapılan makineler sayesinde **insan ve hayvan gücü yerine makinelerin yapıldığı** dönemdir.

Sanayi devrimi 18. yüzyılda **James Watt** tarafından buhar gücünün makinelerde kullanılmasıyla **İngiltere'de Manchester** şehri merkezli başlamıştır.

Sanayi devrimi ile İnsan ve hayvan gücü yerini makinelere bırakmaya başlamıştır.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

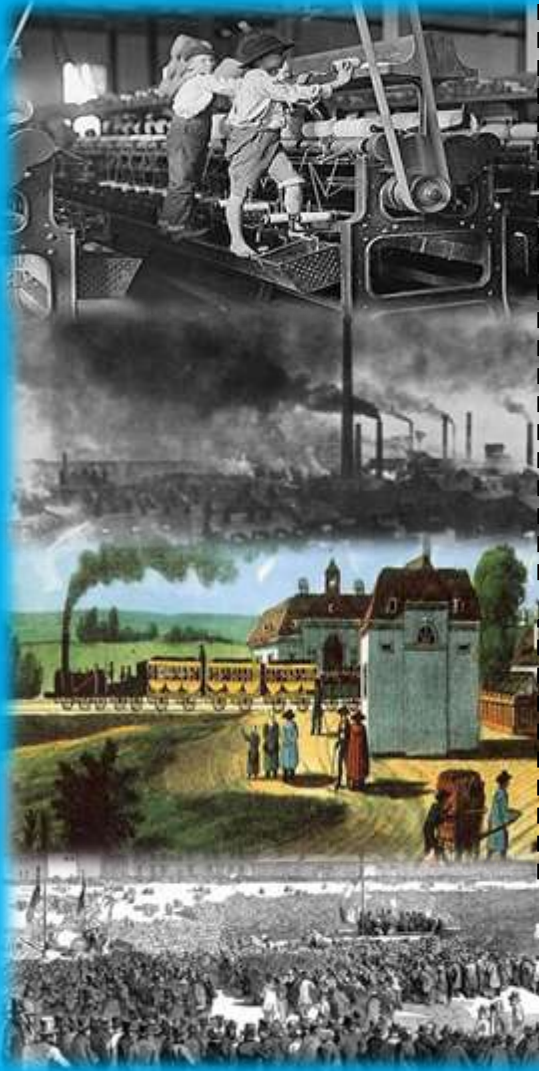
2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

SANAYİ İNKILABININ SONUÇLARI

- Küçük El tezgâhları ve atölyeler kapanmış, **seri ve ucuz üretim yapan fabrikalar** açılmıştır.
- Seri üretim artması ile **hammadde ihtiyacı ve Pazar arayışı** artmış, bu da **sömürgeciliğe** neden olmuştur.
 - **Sömürgecilik**: Sanayi inkılabını yapmış ülkelerin **zayıf ülkelerin hammaddelerine** (Yeraltı ve Yerüstü zenginliklerine) **el koyması ve ürettiği malları bu ülkede satmasına** denir.
- **İşçi sınıfı** ve İşçilere kötü çalışma şartları sonucu haklarını savunan **Sendikacılık** ortaya çıkmıştır.
- **Köyden şehre göç** başlaması sonucu **çarpık kentleşme ve çevre kirliliği** ortaya çıkmıştır.
- **Sanayileşemeyen** ülkeler **sömürge** durumuna düşmüştür.
- **Buharla Çalışan Trenler** ve **gemiler** yapılmış **ulaşım hızlanmıştır**.
- Yeni Ekonomik ve siyasi anlayışlar ortaya çıkmıştır. (**Kapitalizm, Liberalizm, Sosyalizm**)

SANAYİ DEVRİMİNİN OSMANLIYA ETKİSİ

Sanayi Devrimini **yapamayan** Osmanlı Devleti **kapitülasyonların** da etkisiyle **açık Pazar haline** gelmiş, Avrupa'dan gelen **ucuz ürünlerle rekabet edemeyen Atölyeler ve küçük esnaf kapanmaya** başlamıştır. Bu süreç **işsizliği**, beraberinde **sosyal problemleri** ve **çöküşü** getirmiştir.

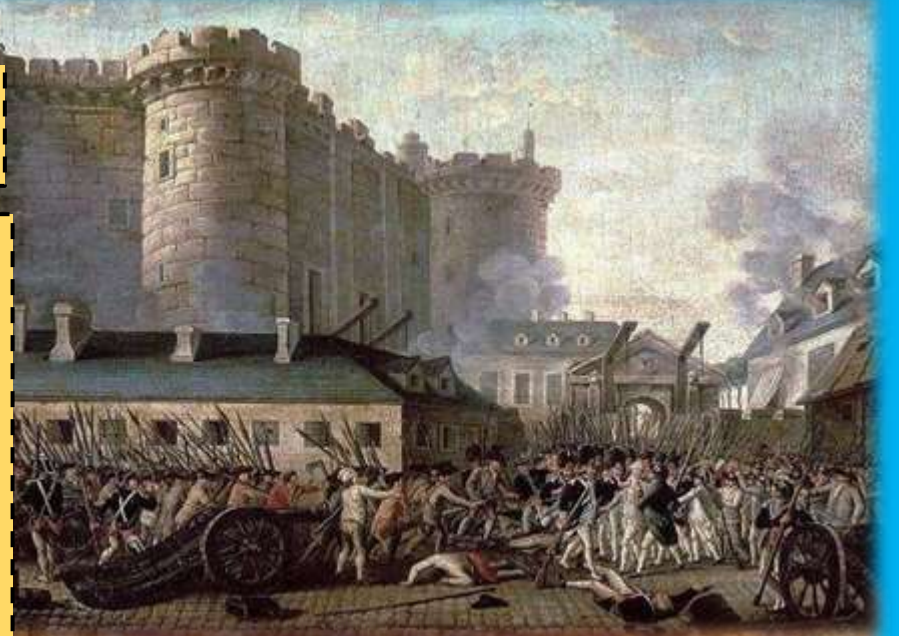
2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

FRANSIZ İHTİLALİ

1789 da Fransa'da **kralın baskılarına karşı** halkın ve aydınların **ayaklanması** ve **krallık yönetimine son** verdiği olaya **Fransız İhtilali** denir.

NEDENLERİ

- Rönesans, Reform ve Aydınlanma Çağı ile **özgür düşünce fikrinin** yayılması,
- Kralın **baskıcı** yönetimi,
- **Burjuva** sınıfının söz sahibi olmaya başlaması,
- Reform hareketiyle **kilisenin gücünü yitirmesi**,
- Toplumda **gelir adaletsizliği**,
- **Toplumsal ve siyasal reform isteyen düşünürlerin** (Monteskiyö, Valtter, Didero ve Jan Jak Russo) **halkı bilinçlendirmesi**

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS AVRUPA'DA UYANIŞ

SONUÇLARI

- **Yeniçağ** kapanmış ve **Yakınçağ** açılmıştır.
- Mutlak **monarşi** yıkılmış, egemenliğin halka ait olduğu **cumhuriyet rejimi** ilan edildi.
- Dünyaya **eşitlik, adalet, özgürlük, insan hakları, demokrasi, milli irade** gibi kavramlar yayıldı.
- İhtilal sonucu ortaya çıkan **milliyetçilik** düşüncesi ile çok uluslu devletlerde azınlıklar isyanları çıkmıştır.
- **İnsan hakları Bildirisi** yayınlandı ve insan hakları ilk kez güvence altına alındı.

FRANSIZ İHTİLALİNİN OSMANLIYA ETKİSİ

OLUMLU

Fransız ihtilali ile ortaya çıkan **adalet, eşitlik, özgürlük, demokrasi** gibi bazı kavramlardan **etkilenen Osmanlı aydınları** demokrasi hareketleri başladı. **Tanzimat ve Islahat Fermanı, Meşrutiyet** gibi gelişmelerle Osmanlı halkının **yönetime katılması** ile **Osmanlı demokratikleşmeye** başladı.

OLUMSUZ

Fransız İhtilali ile ortaya çıkan **milliyetçilik** düşüncesi çok uluslu devletlerdeki **azınlıkların isyan etmesine** neden oldu. **Osmanlı devleti de çok uluslu** bir yapıya sahip olduğu **için bu olaydan etkilendi** ve birçok yerde azınlık isyanları çıkmaya başladı. Devletin **Toprak kayıpları** oldu.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS DEĞİŞEN DÜNYADA DEĞİŞEN OSMANLI

IV. Murat

Osmanlı devleti 17.YY. dan sonra Avrupa devletlerinin yaptığı **coğrafi keşifler** sonrası ticaret yollarının **değişmesi** ve **savaşların çok uzun sürmesi** nedeni ile **Ekonomik** ve **siyasi** olarak **zor durumda kalmaya** başlamıştır. Birçok yerde **iç isyanlar** çıkmıştır.

Avrupa'ya karşı askeri üstünlüğünü de kaybeden Osmanlı iyice zor durumda kalmaya başlamıştır. Bazı **Padişahlar duruma çareler** aramak için **islahatlar** yapmış, devlet adamlarına **raporlar (Layihalar)** hazırlatmış ancak yapılan çalışmalar devlet politikası haline gelmediği için kalıcı olmamıştır. Bu raporların en önemlilerinden bir tanesi IV. Murat'a sunulan **Koçibey Risalesi'dir**.

İslahat: Kelime anlamı iyileştirme düzeltme demektir. Osmanlı devletinde 17.yy. dan itibaren **bozulan alanların yenilenmesi düzeltilmesine** de denir.

OSMANLI DEVLETİNİN GERİ KALMA NEDENLERİ

- Coğrafi keşifler sonrasında **yeni ticaret yollarının bulunması** ile ipek ve baharat yollarının önemini kaybetmesi ve akabinde **Osmanlının gelir kaybına uğraması ekonomisinin** bozulması.
- **Tımar sisteminin bozulması** sonucunda hem **üretimin düşmesi** hem de **tımarlı sipahi askerlerinin azalması**.
- **Devşirme sisteminin ve Yeniçeri ocağının** bozulması. Yeniçerilerin istedikleri gibi padişah değiştirmesi.
- Askeri sistemin bozulması ile **savaşların kaybedilmesi**.
- Merkezi yönetimin bozulması **Padişahların deneyimsiz ve yeteneksiz** olması.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS

DEĞİŞEN DÜNYADA DEĞİŞEN OSMANLI

LALE DEVRİ

1718 Pasarofça Anlaşması ile başlayan 1730 Patrona Halil İsyanı ile sona eren ve yeniliklerin yapıldığı döneme "Lale Devri" denilmektedir.

Dönemin

Padişahı **III. Ahmet**,
Sadrazamı **Nevşehirli Damat İbrahim Paşa**,
En önemli minyatür sanatçısı **Levni**,
En ünlü şairi **Nedim** dir.

- Bu dönem **Saray ve zenginler açısından zevk ve sefanın hâkim olduğu** bir dönemdir.
- İstanbul'un birçok yerine **Lale ekildiği için bu isimle anılmıştır.**
- Bu dönemde **Avrupa'nın üstünlüğü kabul edilerek Islahatlar** yapılmıştır.

3. Ahmet

Dans Eden Kadın
Minyatürü - Levnî

LALE DEVRİ YENİLİKLERİ

Yirmi sekiz Mehmet Çelebi **Paris'e geçici elçi** olarak gönderilmiştir. Amacı **Avrupa'daki yenilikleri takip** etmektir. Elçi gönderilmesi **Avrupa'nın örnek alındığını** gösterir.

İlk kez
"çiçek
aşısı"
uygulan
mıştır.

Çini
atölyeleri
açılmıştır.

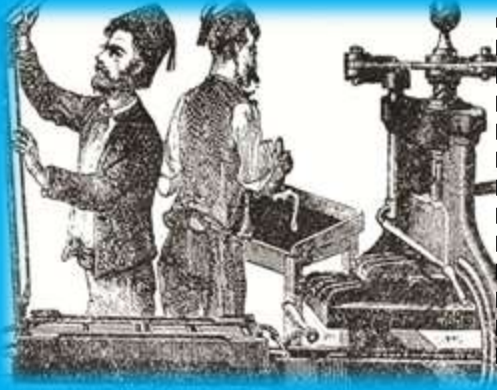

Tulumbacı
Ocağı (itfaiye
teşkilatı)
kuruldu.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS

DEĞİŞEN DÜNYADA DEĞİŞEN OSMANLI

Said Çelebi ile İbrahim Müteferrika 1727'de ilk **Osmanlı matbaasını kurmuştur**. Matbaa sayesinde **kitap sayısı artmış** ve fiyatı **ucuzlamıştır**. Bilginin **yayılması kolaylaşmıştır**. **Matbaada ilk basılan eser Vankulu Lügatı'dır**

İlk defa **Yalova'da kâğıt, İstanbul'da kumaş** fabrikası kurulmuştur

Lale Devri'nin ilk mimari eserlerinden biri **III. Ahmet Çeşmesi'dir**

Lale devri Aslen Yeniçeri olan **Patrona Halil isyanı ile sona ermiştir**. (1730) Padişah III. Ahmet tahttan indirilmiş, Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa idam edilmiştir.

3.SELİM DÖNEMİ ISLAHATALARI

Devletin geri kalmasının sebeplerini anlamak için **ulemadan görüş belertmesini istemiştir**. Ülkenin ileri gelen devlet adamlarından oluşan bir **danışma meclisi (Meşveret Meclisi)** topladı.

Raporlar sonucunda **siyasi askeri sosyal alanda radikal değişiklikler** yapılması gerektiğini anladı.

Avrupa'daki yenilikleri takip edebilmek için **Avrupa'nın önemli yerlerine daimî elçilikler** açtı.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS DEĞİŞEN DÜNYADA DEĞİŞEN OSMANLI

Dönemin yeniliklerine genel anlamda **Nizam-ı Cedit (Yeni Düzen)** denilmektedir.

Nizam-ı Cedit adıyla Avrupa tarzında bir askerî ocak kurmuş ve bu ocağın masraflarını karşılamak için **İrad-ı Cedit** adıyla yeni bir hazine oluşturmuştur. Bu ordu için **Levent ve Selimiye kışlalarını** inşa ettirdi.

Fransızca resmi dil olarak kabul edildi. Batı dillerindeki **birçok eser Osmanlıcaya** çevrildi.

3.Selim dönemi Nizamı Cedit ordusundan rahatsız olan yeniçerilerin **Kabakçı Mustafa önderliğinde (Kabakçı Mustafa İsyanı)** isyan etmesi ile sona erdi.

2. MAHMUT DÖNEMİ ISLAHATLARI

Islahat yapma fikri ile tahta çıkan 2. Mahmut öncelikle Asker ve vergi toplama işini üstlenen ve zamanla güçlenen toprak sahibi **âyanlarla Sened-i İttifak'ı** imzalamıştır.

Bu belge ile Padişah ilk kez tavizler vererek kendi **yetkilerini kısıtlamıştır.**

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS

DEĞİŞEN DÜNYADA DEĞİŞEN OSMANLI

Asakir-i Mansure-i Muhammediye Ordusu

Sürekli yeniliklere karşı gelen **Yeniçeri ocağını kaldırarak** yerine **Asakir-i Mansure-i Muhammediye** adında yeni bir ordu kurdu. Bu olayla **yeniklerin önündeki en büyük engel kalkmıştır**. Bundan dolayı bu olaya **Vakay-ı Hayriye** (Hayırlı Vaka) denir.

Divan-ı Hümayunu kaldırarak yerine **Nazırlıkları (Bakanlıkları)** kurdu.

Memurlara **Pantolon Ceket** **Fes** zorunluluğu getirildi.

Çıkarılan kanunları halka duyurmak için 1831 de **Takvim-i Vekayi** adında **ilk resmi gazete** çıkarıldı.

Türk tarihinde **ilk kez nüfus sayımı** yaptırdı. Sadece erkekler sayıldı. Amaç **asker ve vergi veren sayısını** belirlemek.

- **Timar sistemi** kaldırdı.
- **Memurlara maaş** bağlandı.
- Devlet dairelerine **resmini** astırdı.
- İstanbul'da **ilköğretimi** zorunlu hale getirdi.
- İlk kez **Avrupa'ya öğrenci** gönderdi.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS

DEĞİŞEN DÜNYADA DEĞİŞEN OSMANLI

TANZİMAT FERMANI (1839)

Sultan Abdülmecid devletin siyasi, sosyal, asker ve kültürel alanlarda kötüye gidişini önlemek için 1839 da Tanzimat fermanını ilan etti. Hariciye nazırı Mustafa Reşit Paşa tarafından Gülhane Parkında okunduğu için **Gülhane Hattı Hümayun** da denir. Tanzimat Fermanı ile Osmanlı tarihinde yeni bir devir başlamıştır.

- Herkesin mal, can, ırz, namus ve hürriyetine saygı duyulacaktır
- Herkesin kanun önünde eşit olacaktır.
- Herkesin gelirine göre vergi ödeyecektir.
- Herkes askerlik yapacaktır.
- Özel mülkiyet edinme hakkı verilecek.
- Mahkemeler açık olacak kimse yargılanmadan cezalandırılmayacaktır.

ISLAHAT FERMANI (1854)

Paris barış anlaşmasında lehimize karar aldirmek, yabancı devletlerin ülkenin iç işlerine karışmasını önlemek ve azınlıkların devlete bağlılıklarını kuvvetlendirmek amacıyla yayınlanmıştır. Ancak azınlıklara haklar verilse de isyanlar durmamıştır.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS

DEĞİŞEN DÜNYADA DEĞİŞEN OSMANLI

YAPILAN DİĞER ÖNEMLİ YENİLİKLER VE GELİŞMELER

Mustafa Reşit Paşa maliye ile ilgili birçok çalışma yapmıştır. **İlk kâğıt para** onun girişimleriyle bastırılmıştır. Yabancı paralar yasaklanmıştır. Paranın değerinin düşmesi nedeniyle Avrupa paralarının değerine eşit "**mecidiye**" basımına başlanmıştır.

1838'de imzalanan **Balta Limanı Ticaret Anlaşması** ile yabancıların serbestçe ticaret yapabilmelerine imkân sağlamıştır. Bunun sonucu **yabancı sermaye yatırımları Osmanlı ekonomisini olumsuz** etkilemiştir. 1881 yılında Osmanlı Devleti'nin **dış borçlarını ödeyememesi üzerine Duyun-u Umumiye İdaresi (Genel Borçlar)** kurulmuştur

Avrupa devletleri ile ekonomik ve mali ilişkilerin geliştirilmesi sürecinde bankacılık gelişmeye başlamıştır. Mithat Paşa tarafından kurulan **Memleket Sandıkları** Ziraat Bankasına dönüştürüldü ve böylece **1888 de Ziraat bankası** kuruldu.

1840 ta Posta hizmetleri için **Posta Nezareti**, 1855 **Telgraf Müdürlüğü** kurulmuş, 1872'de posta ve telaraf hizmetleri birleştirilmiştir. Böylece haberleşmede yeni bir dönem başlamıştır.

Osmanlı Devleti ilk buharlı gemiyi 1827'de İngiltere'den satın almıştır. Bu gemileri ulaşımda kullanmaya başlamıştır. Deniz ulaşımına ilgi olunca 1851 yılında "**Şirket-i Hayriye**" adı ile bir **vapur işletme şirketi** kurulmuştur.

Osmanlı Devleti'nde **ilk demir yolu Kahire-İskenderiye** arasındadır. **Anadolu'daki ilk demir yolu hattı** 1856-1866 yılları arasında tamamlanan ve 131 km uzunluğunda olan **İzmir-Aydın arasındaki** hattır.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI KÜLTÜR, SANAT VE ESTETİK ANLAYIŞI

Üç kıtada hakimiyet kuran Osmanlı Devleti **çevresindeki kültürleri hem etkilemiş hem de bu kültürlerden etkilenmiştir**. Hüküm sürdüğü coğrafyalar da birçok eser bırakmıştır. Osmanlı Kültürünün zenginliği birçok yerli ve yabancı seyyahın eserlerine konu olmuştur.

SEYYAH Bir yeri gezmek görmek o yer hakkında bilgi edinmek amacıyla gezi yapan kişiye denir. Bu kişilerin yazdığı eserlere de **SEYAHATNAME** denir. Osmanlının en ünlü seyyahlarından birisi de **Evliya Çelebidir**.

Seyyahlar Osmanlı toplumunda **kadının önemini, aile yapısının çok sağlam olduğunu, yaşlılar ve çocuklar arasında yaşanan sevgi ve şefkati özellikle vurgulamışlardır**.

Charles Fellows (Çars Fellov) notlarında "Türkler arasında yaşayan birisinin dikkatini çeken temel özellik onların **konukseverlik** olduğunu belirtmiştir.

Manuel Serrano Sanz (Manuel Serano Senz) adlı seyyah "Türkiye'nin Dört Yılı (1552- 1556)" adlı eserinde Ülkenin dört bir yanında **camiler, hamamlar, kervansaraylar, çeşmeler gibi bolca Hayratların** bulunduğunu belirtmiştir.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI KÜLTÜR, SANAT VE ESTETİK ANLAYIŞI

Osmanlı, mimari eserlerinde **hayvanları** **korumayı da ihmal etmemiştir**. Yine kuşlar için büyük yapıların çatılarına ya da duvarlarına **kuş evleri** yapılmıştır. Mezar taşlarına **kuşların su içebileceği bölümler** yaptırmıştır.

Salamon Schweigger (Zalumon Şıvayga) gibi Avrupalı seyyahlar, seyahatnamelerinde İstanbul'un her yerinde **imarethaneler (Aş Evleri)** gibi hayır kurumlarının olduğundan bahsederler. Bu imarethanelerden Müslüman ya da Gayrimüslim herkes faydalanmıştır.

Osmanlı insanının dikkat çeken bir yardımlaşma geleneği de **Zimem Defterlerindeki (Veresiye Defterleri) borçların silinmesidir**. Zengin kişiler Ramazan ayında bakkallara gider Zimem Defterini satın alarak borçlu olanların borcunu silermiş.

Osmanlı Kültürel öğelerinin en önemli parçalarından biriside **Türk Kahvesidir**. Türk kahvesi **Yemen'den** İstanbul'a **getirilmiş** ve bir süre sonra Osmanlının simgesi haline gelmiştir. Eve misafir geldiği zaman ona sunulan kahvenin yanında su da gelirdi. Şayet misafir toksa önce kahveyi alır, açsa suyu alırdı. Ona göre ya yemek sofrası hazırlanır ya da meyve ikram edilirdi.

7.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS OSMANLI KÜLTÜR, SANAT VE ESTETİK ANLAYIŞI

ÇİNİ SANATI: Osmanlıca kökenli bir sözcük olan "çini" sırlı kap anlamına gelmektedir. Çini, toprağın pişirildikten sonra şekil verilip tabak, vazo ve sürahi gibi eşyalar üretilmesine dayalı bir el sanatıdır.

İç ve dış mimari süslemesinde yaygın olarak kullanılmıştır

EBRU SANATI: Türkistan'da ortaya çıkıp oradan İpek Yolu ile dünyaya yayıldığı düşünülmektedir. Ebru kıvamlı suyun üzerine gül dalı ve at kılından mamul fırçalar yardımıyla sığır ödü ilave edilerek ayarlanmış, suda erimez boyaların yüzeye serpilip kâğıda alınmasıyla oluşan kâğıt bezeme (süsleme) sanatıdır

HAT SANATI: "Hat" güzel yazı yazma ve süsleme sanatıdır. Bu işi yapanlara da hattat denir. Osmanlının meşhur hattatları; Şeyh Hamdullah, Ahmet Karahisarî, Hafız Osman, Dedezaade gibi isimlerdir. Osmanlı döneminde Anadolu'da özel bir ekol oluşmuş ve büyük hattatlar yetişmiştir

Osmanlı dönemi sanatının belli başlı bu örnekleri dışında Minyatür, Cam İşlemeciliği. Vitray (Cam süsleme sanatı) ağaç işlemeciliği (oymacılık ve kakmacılık) kuyumculuk, çömlekçilik gibi önemli sanat ve zanaat dalları da mevcuttur.